

scopul diversității prin tot ce fac, ei distrag atenția, produc un hiatus, un moment de respiro, necesar tocmai pentru a face ca următorul număr de circ să pară la fel de palpitant, de periculos, de captivant. Dislocate și puse cap la cap în spectacolul italian, aceste intermezzo-uri, antracte — într-un cuvânt, *clovneriile* — au trecut inevitabil în regnul jocului teatral, unde li se cerea sens, semnificație, mobil, expresivitate. În aceste condiții, ele arătau ca niște pauze de tăcere în absența sunetelor, stinjenite și stinjenitoare în pretenția lor de a fi teatru. Ceea ce m-a făcut ulterior să-mi schimb impresia este faptul că cei patru clovni aveau fiecare un alt caracter un trist și timid căruia nu-i izbutea nimic, un „dresat“, dezinvolt în muțenia și în automatismele acțiunilor sale, de care se bucura frenetic, un șmecher apt să speculeze totul în favoarea sa și bufon până la a fi ierbivorace, un singuratic desperecheat și parcă apatic. Din tot ceea ce făceau ei pe scenă, pantomimă erau numai gesturile, posturile, reacțiile prin care-și căutau rostul, ca ființe umane

afiate în ipostaza de clovni. Reconstituind un scenariu pe care Ezio Maria Caserta l-a presupus știut ori repede intuit de noi toți, ni se revelează semnificația acestui spectacol clovnii, scoși dintr-o lume (lumea circului), pentru a deveni o lume (lumea teatrului). Clovniții sînt aici niște personaje spoliade de unica lor rațiune de a fi, aceea de respiro în timpul de joc emoțional numit circ, și azvirlite într-un joc care, simulind prin convenții realitatea, devine mai expresiv decît realitatea însăși, fiind astfel puse în situația de a-și inventa ori descoperi entitatea. O „transhumanță“ fictivă, pentru a pune mai întîi în discuție și mai apoi în evidență funcția antropogenetică a ficțiunii teatrale.

Așa privind lucrurile, adică acordînd hegemonie intenționalității artistice și privind cu înțelegere elipticitatea partiturii, spectacolul realizat de Ezio Maria Caserta și de Gruppo Teatro Laboratorio din Verona atestă virtuți și preocupări dintre cele mai benefice și mai productive pentru universalul limbaj al artei teatrale.

Paul Cornel CIITIC

„Rampă“, acum 50 de ani martie 1935

Pirandello n-a venit la București, cum promisese! Maria Ventura începe seria de reprezentații la Național cu drama de cuplu pirandelliană *Ca înainte, mai bine ca înainte*. ● Societara Comediei Franceze insistă, spre onoarea ei, să apară și într-o piesă românească. Se alege caldă evocare a bardului de la Mircești, *Dri-Dri*, scrisă de Ion Cantacuzino. A. Pop Marțian este Alecsandri; în distribuție: Maria Fiolli, Ion Manolescu, Bălățeanu, I. Fintesteanu. ● Gazeta publică zguduitoarea poem *Horia* de Aron Cotruș, deschis cu strofa: „de jos / te-ai ridicat drept, pietros, viforos, / pentru moți / pentru cei săraci și goi, pentru toți... / și-ai despiciat în două istoria, / țaran de cremene /

cum n-a fost altul să-ți semene“. ● E. Lovinescu a tradus *Odiseea* lui Homer. ● Moare Anastase Simu, colecționarul de artă care, din 1927, și-a transformat casa în muzeu. Licențiat la Viena și Paris, doctor în științe politice la Bruxelles, el a trăit numai pentru contemplarea picturii. O siluetă distinsă în cultura noastră. ● Soare Z. Soare despre Nottara: „Nimic spontan în jocul lui. Totul e calculat, totul e studiat, pînă la detaliile cele mai ascunse. Fiecare atitudine este o încîntare, fiecare frază, o frumoasă melodie, și tot rolul, o perfectă armonie“. ● Dramaturgul Ion Minulescu e jucat la Bratislava. Trabucul lui Nenea Minu fumegă voios, căci comedia *Allegro ma non troppo* e „genială“ (se putea altfel?). ● Din curiozitățile destinelor literare: Juriul Societății Autorilor Dramatici Români (printre ei, M. Sorbul, Liviu Rebreanu, Ion Sîngiorgiu) comunică rezultatele concursului de comedie. Laurii încununează

piesele semnate de cuplul Liviu Opreș-Ionel Lazareanu și de Coca Codreanu. Nemiloasă ești, vreme! ● Tony Bulandra se pregătește să interpreteze *Oedip* de Sofocle pe... stadionul O.N.E.F. Într-adevăr, fericită idee (poate va interesa și... peste cincizeci de ani!). ● Iancu Brezeanu și Emil Botta au fost, se știe, monumentali în rolul lui Ion Nebunul. Nu greșim așezîndu-l alături pe George Folescu, interpret în opera *Năpasta* de Sabin Drăgoi... ● La Teatrul Național, întreaga trupă este mobilizată, ca totdeauna cînd avizierul anunță o nouă dramă de N. Iorga. Se repetă *Singele lui Minos*, cu subiect din antichitate. Savantul „soarbe“ textul în rostirea lui Ion Manolescu. În sala teatrului, vijelișul polemist e emoționat și curtenitor, totul îi place, toți actorii sînt minunați... Superbă, slăbiciunea pentru scenă a genialului istoric!

I. N.